

GOEDEWAAGEN

Friggo Visser: 'De markt bepaalt wat we maken'

NIEUW BUIEN – Deze maand is het precies 50 jaar geleden dat de keramiekmuseum Goedewaagen van Gouda verhuisde naar Nieuw Buinen in Drenthe. De keuze voor Nieuw Buinen in het noorden van Drenthe was volgens conservator Friggo Visser een logische. "Aart Goedewaagen II kwam in 1928 al naar Nieuw Buinen, omdat hier de allerbeste turf voor de turfovens te krijgen was. Er was al een productielijn in Nieuw Buinen opgezet, dat eind vijftiger jaren, door de komst van aardgas, kon worden uitgebreid met lopende bandwerk. Iets dat in Gouda niet mogelijk was. Uiteindelijk werd de hele fabriek in 1984 naar Nieuw Buinen verplaatst." Gemiddeld rolden er jaarlijks drie

miljoen Goudse pijpen van de band. Last van de crisis heeft Goedewaagen nooit gehad. "Ondanks de crisis bleef iedereen zijn pijpje roken. Het bedrijf groeide als kool. In de hoogtijdagen waren er 132 mensen aan het werk." Dit veranderde snel toen het Chinees porcelein op de markt kwam, dat veel goedkoper was. Gouda telde tot de zestiger jaren ruim 200 aardewerfabrieken. Daarvan is niets meer over. "De tijd dat we onze eigen unieke series maakten ligt alweer ver achter ons. Nu bepaalt de markt wat we maken", stelt Friggo. Dit betekent dat in de productieheden de meest uiteenlopende aardewerkproducties te zien zijn, van lampen, vazen tot vogelhuisjes.

Gouda in Sterke Verhalen

GOUDA – In Keramisch Museum Goedewaagen in Nieuw Buinen is het boek 'Sterke Verhalen voor bij de borrel' van Mark Zegeling gepresenteerd. Het beschrijft de ontstaansgeschiedenis van de welbekende KLM-huisjes vanaf de jaren vijftig tot heden. De KLM-huisjes, gevuld met jenever, die als souvenirs aan passagiers in de Royal Class en daarna Business Class werden uitgedeeld, zijn ruim dertig jaar door Goudse plateelfabrieken geproduceerd. Tot 1964 was Plateelfabriek Zuid-Hol-

DE VERHALEN ZIJN ECHT, AL LIJKEN ZE SOMS TE MOOI OM WAAR TE ZIJN

land hofleverancier van de keramieke huisjes, na sluiting van de 'Plazuid' werd de productie overgenomen door Royal Goedewaagen aan het Jaagpad in Gouda. In 1995 kwam ook aan deze samenwerking een einde. De vervaardiging van de huisjes werd aan het veel goedkopere Hongkong gegund. "Jaarlijks worden zo'n 850.000 tot één miljoen huisjes aan boord uitgedeeld," vertelt Mark enthousiast. "Elk jaar op de verjaardag van KLM verschijnt een nieuw huisje. In totaal zijn er nu 94 huis-

Burgemeester Marco Out van gemeente Borger-Odoorn neemt het eerste exemplaar van het boek in ontvangst van auteur Mark Zegeling.

Goedewaagen produceert nu vooral aardewerk in opdracht van afnemers.

jes en officieel acht collector items. De eerste 75 huisjes zijn door Goudse fabrieken gemaakt, de laatste 19 huisjes zijn van Chinese makelij. "Maar wij zijn natuurlijk veel beter dan de Chinezen, met een veel betere kwaliteit, maar de prijs is doorslaggevend. Wij kunnen nu eenmaal niet zo goedkoop werken als in Hong Kong," vult Friggo Visser, conservator van het Keramisch Museum Goedewaagen aan. Het rijk geïllustreerde boek van Mark Zegeling biedt

een exclusief kijkje in het leven van de bewoners van de huizen, die model hebben gestaan voor de KLM-collectie. Hierbij is hij niet over één nacht ijs gegaan. "Ik heb onderzoek gedaan naar de bouwgeschiedenis van de panden," vertelt hij. "Bovendien heb ik alle panden bezocht en gesproken met de bewoners. Dit leverde een schat aan mooie anekdotes en unieke verhalen op. De verhalen berusten allemaal op werkelijkheid, al lijken ze soms te mooi

om waar te zijn." Tegelijk met de presentatie van het boek werd in het museum van Goedewaagen een overzichtstentoonstelling van alle KLM-huisjes geopend, aangevuld met bijzondere collector items. Te zien zijn onder meer het Paleis op de Dam, Paleis Het Loo en Koninklijk Theater Carré. Ook het Goudse Waaggebouw is te zien. Dit huisje werd in 1997 uitgereikt aan pas getrouwde stellen, die op hun huwelijksreis Business Class vlogen.

Juridisch gesteggel nog niet voorbij

NIEUW BUIEN – Sinds 1952 geeft de KLM miniatuurhuisjes, gevuld met jenever, aan reizigers aan boord van KLM-vluchten in Business en Royal Class. Luchtvaartbedrijven waren niet toegestaan om cadeaus te geven aan hun klanten, vanwege oneerlijke concurrentie. Onder het mom 'wij mogen zelf beslissen hoe wij drank serveren' liet KLM Delfts Blauwe huisjes maken, gevuld met jenever van Rijnbende. Goedewaagen heeft deze

huisjes gemaakt tot 1995. Hun laatste zending naar Bols, die Rijnbende had overgenomen, was in maart 1995. Bols besloot de productie van de huisjes te verplaatsen naar Singapore. Als reden stelde Bols dat de huisjes van Goedewaagen zouden lekken. Dit bestreed Goedewaagen, volgens het bedrijf wilde Bols een goedkopere variant. Gevolg was een ellenlange rechtszaak die nog altijd niet is afgerond. Goedewaagen klaagde Bols aan

wegens het beëindigen van het contract. Ondertussen ging Goedewaagen gewoon verder met het produceren van deze huisjes, maar nu zonder "Bols" of "KLM" erop. Ook waren de huisjes niet met drank gevuld. Reden voor Bols om Goedewaagen aan te klagen. In 1997 won Bols de zaak en mocht Goedewaagen de huisjes niet langer maken. In een iets gewijzigde vorm gaat de productie nog altijd gewoon door.

Overname gouden greep

SCHOONHOVEN – In mei nam Royal Goedewaagen Urnenmuseum Schoonhoven over. De productie wordt in Nieuw Buinen voortgezet. Ook eigenaar Ber van Reden verhuisde mee naar Nieuw Buinen. De van oorsprong Goudse Van Reden genoot in Gouda al een gouden reputatie als ambachtelijk vakman. Hij was de docent handdraaien op de Goudse Kleischool van 1973 tot 1995. Daar leidde hij generaties keramisten op tot handdraaier. "De overname is een gouden greep geweest", vertelt Friggo Visser, conservator van het museum Goedewaagen. "Het is ongelooflijk hoe Ber op een draaischijf 8 kilo klei tot op de millimeter nauwkeurig kan draaien. De bestellingen van urnen stromen binnen. Tegelijkertijd is Ber bezig om zijn vakmanschap op de nieuwe generatie over te dragen." In het museum is een tentoonstelling ingericht van de collec-

In de fabriek is ruimte ingericht voor de urnenproductie, die nog altijd op de 'ouderwetse' wijze worden geëraaid.

tie urnen die in de loop der jaren in Schoonhoven zijn vervaardigd. Op zaterdag 26 oktober is het museum en fabriek open voor het publiek, die Ber van Reden ook daadwerkelijk aan het werk kunnen zien. Tevens kunnen bezoekers kennismaken met drie andere exposities, zoals Amsterdamse stadsgezichten in keramiek, van tegeltableau tot historische

miniatuur, met een deelpresentatie over de eerste 75 KLM-huisjes; over Goedewaagen-plateel van voor de oorlog en over kunstenaarwerk van de Goudse fabriek Regina. Op 26 en 27 oktober is tevens een taxatieteam aanwezig om meegebracht keramiek te laten taxeren. Kijk voor meer informatie: www.keramischmuseum-goedewaagen.nl.

'Gouda niet vergeten'

Nieuw Buinen - Gouwenaar Jan Alblas stelde zijn complete collectie KLM-huisjes voor de expositie bij Goedewaagen beschikbaar. Alblas is zo'n vijftig jaar werkzaam geweest bij Goedewaagen en verhuisde in 1984 mee naar Nieuw Buinen.

Zijn zoon Sander is inmiddels de belangrijkste ontwerper binnen Goedewaagen in Nieuw Buinen. "We komen nog vaak in Gouda", vertelt Jan Alblas. "Mijn honderdjarige moeder woont sinds kort in de Hanepraaijan de Fluwelensingel. Dus Gouda vergeten doen we niet", zo verzekert hij ons.

Hommage aan Gouda

NIEUW BUIEN - 50 jaar geleden sloot Goedewaagen haar fabrieksdeuren aan het Jaagpad. Als hommage aan de Goudse kunstenaarwerkfabrieken is in Keramisch Museum Goedewaagen een aantal vitrines ingericht met sieraardewerk, tegeltableaux en serviezen van Regina, Van der Want en Distel. Ook zijn er nieuwe aanwinsten

van Regina te zien, onder meer het signaalrode servies dat door Floris Meydam werd afgekeurd en uiteindelijk 'op straat' belandde. Op de Goudse curiosamarkt is het terug gevonden. Bovendien is in het matplateel van Goedewaagen de creativiteit van Willem Hendrik van Norden in zijn beste vorm te zien.

Tips

Voor de liefhebbers van Goudse plateel is een bezoekje aan Keramisch Museum Goedewaagen een must. Het museum is gevestigd aan de Glaslaan 29 in Nieuw Buinen. Het museum is doordeels open van 10.00-16.00 uur en op zaterdag en zondag van 13.00-17.00 uur. Meld u aan voor de nieuwsbrief via www.keramischmuseum-goedewaagen.nl.